van rechtswege

INGEKOMEN
08 SEP. 2026

Stichting Van Rechtswege
Sijpestein 17
6714 DM Ede
vrijgesteld@stichtingvanrechtswege.nl

College van burgemeester en wethouders
Woo-verzoek
Postbus 112
4190 CC Geldermalsen

Betreft:
Woo-verzoek n.a.v. beleid vrijstellingen artikel 5, aanhef en onder b, Leerplichtwet

Visvliet, 3 september 2026

Geachte heer, mevrouw,

Op grond van de Wet Open Overheid dient stichting Van Rechtswege middels dit schrijven een Woo-verzoek in, dat betrekking heeft op alle stukken gerelateerd aan de vrijstellingen onder de Leerplichtwet 1969.

Ter inleiding
De aanname dat de uitspraak van de Hoge Raad van 21 april jl. de vrijstelling teniet heeft gedaan en dat de Hoge Raad zou hebben geoordeeld dat een beroep op vrijstelling wegens richtingbezwaren niet langer mogelijk is wanneer binnen een redelijke afstand van de woning een school voor openbaar onderwijs beschikbaar is, is onjuist en bovendien niet in lijn met de berichtgeving door de Hoge Raad zelf. Daarenboven kan de Hoge Raad de wet niet wijzigen. Daar waar een vrijstelling van rechtswege van kracht is, oftewel, door de wet zélf verleend wordt en niet door een college van burgemeester en wethouders of een leerplichtambtenaar namens hen, kan ook de Hoge Raad deze vrijstelling niet wijzigen. Dat kan uitsluitend de wetgever doen middels een wetswijziging.

Om inzicht te krijgen in de gang van zaken in uw gemeente en in Nederland leggen wij dit Woo-verzoek bij u neer. Het verzoek wordt bij u ingediend door stichting Van Rechtswege. Contactpersoon is [redacted], vrijgesteld@stichtingvanrechtswege.nl.

Achtergrond
De handelswijze van de gemeente Rotterdam en voormalig wethouder De Jonge (2013-2016) ten aanzien van op basis van artikel 5, aanhef en onder b, Leerplichtwet van rechtswege vrijgestelde, gemoedsbezwaarde ouders heeft diepe sporen nagelaten in de levens van diverse gezinnen in onze achterban. Het heeft de vraag opgeroepen hoe burgers een overheid nog kunnen vertrouwen als deze zich niet aan haar eigen landelijke wetten houdt. De in de inleiding geschetste situatie gecombineerd met deze ervaring heeft ons

doen besluiten onderstaand verzoek bij u in te dienen. Stichting Van Rechtswege is in 2015 opgericht, mede naar aanleiding van de gebeurtenissen in Rotterdam.

Woo-verzoek
Dit is een verzoek zoals bedoeld in de Wet open overheid (Woo), die ook ziet op de voorbereiding van beleid (artikel 3.1, onder 1, Woo).

Dit verzoek heeft, tenzij anders aangegeven, betrekking op de periode vanaf 1-1-2024 tot heden en op de gemeente West Betuwe en op alle afdelingen van uw gemeente die zich zijdelings of expliciet bezighouden met onderhavige vrijstelling.

Met verwijzing naar de termijn die is genoemd in artikel 4.4, onder 1, van deze wet, verzoeken wij u ons de gevraagde informatie **binnen vier weken** toe te sturen via bovenstaand adres of via vrijgesteld@stichtingvanrechtswege.nl.

Precisering verzoek
In het onderstaande gaat het bij documenten niet alleen om de klassieke papieren gegevensdragers, maar onder andere ook om bijvoorbeeld databases, computerbestanden (files), audio- en videodragers en correspondentie. Dat kunnen bijvoorbeeld zijn rapportages, notities, gespreksverslagen, verslagen van bijeenkomsten, notulen, studiemateriaal en andere gegevensdragers van cursussen, workshops, conferenties, symposia, provincietours, vrijstellingencafés of dergelijke die ambtenaren in het kader van hun functie hebben gevolgd dan wel bijgewoond, adviezen, instructies, handleidingen, handreikingen, interne en externe memo's, beslisnota's, notities, managementsamenvattingen, agenda-afspraken, offertes, nota's, e-mails, sms'jes, (whats)appberichten en boodschappen, online omgevingen zoals *sharepoints*, appgroepen, *chats van onlinevergaderingen, advies- en beoordelingsaanvragen en dit alles* ook via privételefoons en -gegevensdragers zolang het betrekking heeft op het gemeentelijk beleid, of anderszins uitgewisselde documenten. Het gaat ons om alle versies, zoals bij of onder u aanwezig.

Wij wijzen u erop dat de wetgever verlangt "documenten" ruim te interpreteren en verzoeken u dan ook deze ruimhartigheid te betrachten.

Het gaat ons ook om alle communicatie, zowel intern als extern, waaronder alle communicatie met en documenten van alle betrokkenen binnen uw gemeente, interne en externe werk- en stuurgroepen, regionaal overleg, samenwerkingsverband, vereniging Ingrado, Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), OCW, VWS, J&V, Infansius B.V., ketenpartners, wethouders, beleidsadviseurs Jeugd en beleidsadviseurs Onderwijs of wat daaraan gelijk is in uw gemeente, het sociaal (wijk)team en alle andere diensten en instellingen waarmee door leerplicht- en andere bij leerplicht betrokken ambtenaren en/of doorstroomcoaches wordt samengewerkt, doorstroompunt, de doorstroomcoördinator en ieder ander die betrokken is, was, wordt of werd bij de totstandkoming van het beleid.

Onder ambtenaren verstaan wij in het kader van dit Woo-verzoek ambtenaren in de breedste zin van het woord, dus naast leerplicht- en andere bij leerplicht betrokken ambtenaren ook juristen, juridische adviseurs, privacy officers en elke andere ambtenaar op elke andere afdeling van uw gemeente, die zich direct of indirect met de vrijstelling op basis van artikel 5, aanhef en onder b, Leerplichtwet heeft beziggehouden.

In onderstaande vragenlijst hebben wij getracht alle onderdelen van ons verzoek zoveel mogelijk te preciseren, maar we verzoeken u op dit punt ook ruimhartigheid te betrachten en deze lijst niet limitatief op te vatten.

Wij verzoeken de documenten zoveel mogelijk digitaal te mogen ontvangen en nemen ze graag uitsluitend in die vorm aan. Mocht u dat weigeren en daarbij kosten willen rekenen voor het maken van kopieën e.d. dan verzoeken wij u ons hiervan vooraf op de hoogte te brengen. Dat kan via e-mail op het volgende adres: vrijgesteld@stichtingvanrechtswege.nl.

Indien u besluit ons inzage en afschrift van documenten te weigeren, dan vragen wij subsidiair om een ambtelijk beperkte versie en meer subsidiair om een samenvatting van het document. Voorts verzoeken wij u zulke weigeringen per document uitgebreid te motiveren.

Het kan zijn dat voor punten uit dit verzoek (bijvoorbeeld waar het betrekking heeft op stukken waarvan de auteurs niet onder de verantwoordelijkheid van uw gemeente vallen) toestemming dient te worden gevraagd aan derde partijen. Omdat hiervoor vaak een reactietermijn geldt die de beslistermijn voor dit verzoek kan opschorten, vragen wij u om deze schriftelijke toestemming zo snel mogelijk na ontvangst van dit verzoek te verwerven.

Gewenste informatie

1. Alle collegebesluiten die zijdeling of rechtstreeks verband houden met de vrijstelling op basis van artikel 5, aanhef en onder b, Leerplichtwet;

2. Inbegrepen in punt 1: ook specifiek het college- dan wel raadsbesluit dat ten grondslag ligt aan het vanaf 20-4-2026 door of namens uw gemeente ingezette beleid aangaande de voornoemde vrijstelling en over het beleid ten aanzien van kinderen van op basis van artikel 5 onder b Lpw vrijgestelde ouders en/of conceptvoorstel(len) daarvoor;

3. Alle interne en externe communicatie en documenten die ten grondslag liggen aan de totstandkoming van deze besluiten van het college;

4. Alle communicatie en alle documenten die betrekking hebben op het al dan niet en/of in min of meer beperkte mate nemen van de Handreiking '*Omgaan met vrijstellingen artikel 5 onder b Leerplichtwet na uitspraak Hoge Raad april 2026*' als leidraad voor het beleid ten aanzien wettelijke vrijstellingen op basis van artikel 5 onder b Lpw die van rechtswege reeds zijn ontstaan;

5. Alle documenten en communicatie ten aanzien van de besluitvorming over het al dan niet hanteren van een overgangsjaar voor 2026-2027;

6. Alle documenten die betrekking hebben op het intern implementeren van de beleidslijn(en) die voortvloeit/-en uit de in de voorgaande punten genoemde besluitvorming;

7. Alle documenten die betrekking hebben op de uitwerking van deze beleidslijn(en) en de volledige weergave van dit beleid voor de komende schooljaren 2026/2027, 2027/2028 en verder;

8. Alle modelbrieven voor ouders die na de uitspraak van de Hoge Raad d.d. 21 april jl. door u zijn gemaakt of door derden aan u zijn verstrekt. Wij vragen om alle modelbrieven, dus zowel de modelbrieven voor de reeds aan ouders verzonden brieven als de modelbrieven voor brieven die in de toekomst verzonden zullen worden of zouden kunnen worden;

9. Alle aan u gerichte begeleidende communicatie in de breedste zin van het woord vanuit de verstrekker of verstrekkers van de onder punt 8 genoemde modelbrieven;

10. Alle documenten van alle afdelingen van uw gemeente die betrekking hebben op de totstandkoming van de brieven die ouders ontvingen en zullen ontvangen over voornoemde vrijstelling, in het bijzonder de brieven die ouders na 21 april 2026 ontvingen of zullen ontvangen, voor zover nog niet inbegrepen onder punt 8 en 9;

11. Alle stappenplannen, werkprocessen, werkinstructies, draaiboeken, communicatieplannen en wat dies meer zij die rechtstreeks of zijdelings verband houden met voornoemde vrijstelling, waaronder datgene dat betrekking heeft op de communicatie met de ouders, nadrukkelijk ook ná 21 april 2026;

12. Alle stappenplannen, werkinstructies, draaiboeken, communicatieplannen en wat dies meer zij die rechtstreeks of zijdelings verband houden met de communicatie over voornoemde vrijstelling met en via de media, waaronder datgene dat betrekking heeft op de communicatie via de socials;

13. Alle documenten die betrekking hebben op alle communicatie, advisering en gedachtewisseling met de niet-gouvernementele organisatie (NGO) Ingrado ten aanzien van artikel 5, aanhef en onder b, Leerplichtwet;

14. Alle gespreksverslagen, aantekeningen, opnames en nog niet nader genoemde documenten die betrekking hebben op alle bij Infansius B.V gevraagde dan wel ingekochte advisering dan wel overige communicatie met Infansius B.V.;

15. Alle documenten die betrekking hebben op alle communicatie ten aanzien van het in 2026 door uw gemeente gevoerde en ingezette beleid aangaande de voornoemde

vrijstelling en over beleid ten aanzien van kinderen van op basis van artikel 5 onder b Lpw vrijgestelde ouders, en/of conceptvoorstel(len) daarvoor;

a. van de afdeling Leerplicht of equivalent met de wethouder die verantwoordelijk is voor onderwijs, de wethouder die verantwoordelijk is voor jeugdbeleid dan wel collegebreed;

b. van de afdeling Leerplicht of equivalent met de juridische afdeling van uw gemeente;

c. vanuit en/of met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG);

d. vanuit en/of met het ministerie van Onderwijs (OCW);

e. vanuit en/of met de Onderwijsinspectie;

f. vanuit en/of met de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO);

g. vanuit en/of met het *Openbaar Ministerie;*

h. vanuit en/of met de arrondissementsrechtbank;

i. vanuit en/of met alle nog niet met name genoemde ministeries, zoals het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SoZaWe), Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Binnenlandse Zaken;

j. vanuit of/met geestelijken en/of kerkelijke instellingen dan wel organisaties of verbanden van levensbeschouwelijke aard, inclusief alle advies- en beoordelingsaanvragen;

k. vanuit en/of met het sociaal (wijk)team;

l. vanuit en/of met instellingen voor jeugdhulp en voor jeugdgezondheidszorg (GGD);

m. vanuit en/of met de Raad voor de Kinderbescherming;

n. vanuit en/of met Veilig Thuis;

o. vanuit en/of met de samenwerkingsverbanden voor primair en voortgezet onderwijs;

16. Alle overige documenten, e-mails, appgroepen, *sharepoints*, online meetingen, chats van online meetingen, etc. die betrekking hebben op het vanaf 21-4-2026 intern implementeren van het beleid, maar niet vallen onder bovenstaande vragen;

17. Alle door ambtenaren van uw gemeente ten aanzien van de vrijstelling op basis van artikel 5, aanhef en onder b, Lpw aan het Kenniscentrum voor beleid en regelgeving (KCBR) gestelde vragen en de ontvangen antwoorden;

18. De contributiefactuur van branchevereniging Ingrado voor het lidmaatschap van uw gemeente en/of voor individuele lidmaatschappen van ambtenaren;

19. De ambtsinstructie voor leerplicht- en andere aan leerplicht gerelateerde ambtenaren van uw gemeente, zowel actuele als in voorbereiding zijnde versies;

20. Alle documenten die betrekking hebben op de communicatie vanuit Ingrado en VNG over de huidige en in voorbereiding zijnde versies van de voornoemde instructie;

21. Alle documenten die betrekking hebben op de interne, juridische toetsing van voornoemde instructie;

22. Het handelingskader voor leerplicht- en andere aan leerplicht gerelateerde ambtenaren van uw gemeente;

23. Het mandateringsbesluit of equivalent van uw gemeente, inclusief bijlagen;

24. Alle documenten die betrekking hebben op eventueel contact dan wel overleg met de Nederlandse Vereniging voor Thuisonderwijs en/of [redacted] Onderwijsdiensten met uw gemeente;

25. Een overzicht van het aantal vrijstellingen voor een eerste kind en het aantal vrijstellingen voor een volgend kind over de periode 2022/2023-2026/2027 bij uw gemeente alsmede de bron van deze gegevens.

Zoals reeds in de aanhef van dit verzoek vermeld, rekenen wij conform de wettelijke richtlijnen gesteld in de Wet Open Overheid op een beantwoording van dit verzoek binnen 4 weken via vrijgesteld@stichtingvanrechtswege.nl of op bovenstaand adres.

Hoogachtend, namens het bestuur,

[redacted]